

מידעויות מורשת

יצא לאור ספר השירים והציורים של ילדי טרוינשטאדט „אין פרפרים פה“ שיצא ע"י מורשת-ספרית פועלים בשיתוף עם המוזיאון היהודי הממלכתי ב-פראג. השירים תורגמו ע"י לאה גולדברג. הקדמה לספר כתב אבא קובנר, וסוף דבר נכתב ע"י מנהל המוזיאון היהודי בפראג.

זהו ספר יחיד במינו בספרות הישראלית עד כה. רצוננו שיגיע לבתים רבים בישראל. הוא ראוי לכך. ע"י פעולה מתאימה אנו מקווים להשיג מטרה זו.

חוג מורשת

חוג מורשת חודש. בסוף נובמבר התקיימו חוג בו הרצו: ד"ר קארפי על יהדות איטליה בימי הפאשיזם, נעמי פרנקל על דורות ביהדות גרמניה וד"ר י. טורי על גרמניה בין 1933—1939. באמצע ינואר התקיים חוג ובו הרצו פרופ' ר. מאהלר על מצבה הכלכלי והסוציאלי של יהדות פולין בין שתי מלחמות עולם, יצחק גרינבוים על יהדות פולין וד"ר שאול אש על מדיניותם של יהודי פולין בין שתי מלחמות עולם. החוג מרכז חבר אנשים גדול למדי.

גבית עזריות

מפעל העזריות הולך ונמשך. מתקבלות עזריות מנאמנים. בפגישות הנאמנים עם הנהלת מורשת מודגש הצורך החיוני בהמשך פעולה זו ונידונות הבעיות השוררות בגבית העזריות. הכינונו כרססת לכל עד ונאמן. יש נאמנים שעשו פעולה טובה ביותר בתחום זה וקיבלו רשימות נוספות של עדים. אנו מצפים לעזריות חדשות מידי כל נאמן ונאמן.

רכש ותעוד

בשטחים אלה התקדמנו לאחרונה ברובה. והנה רשימת הרכישות העיקריות מן הזמן האחרון:

הונגריה: ארכיון על התנועה והמחתרת בהונגריה.

חומר חשוב ומגוון מסרו גם הח"ח רפי בן-שלום — העונן, יוסף מאיר — געתון, ודוד גרי.

רומניה: ארכיונו של יצחק בן-אפרים (מנו) המכיל 3 אלבומים עם צלומים, ספר ריש דוקומנטריים, תעודות המחתרת, דו"חים של צנחנים ועוד.

בלגיה: ארכיונו של יעקב גוטפרינד ובו תעודת מפקדת הפרטיזנים בבלגיה, המאשרת קיום יהידה יהודית לוחמת,

מפעל ההנצחה (בית העדות)

אחרי חיפושים ולבטים ממושכים לעי צוב הולם של בית העדות על בסיס ז'תכנית הארכיטקטונית של האדריכל מסטצ'קין, החליטה ההנהלה לבחון מחדש את הקונצפציה של הציור נפתלי בזס לפיה יש להפיש את הפתרון בכיוון חדש ומקורי מעיקרו — עיצוב מפעל ההנצחה בשטח פתוח. כתום עבודה אינטנסיבית של 3 חודשים תוך שיתוף עם האדריכלים, היה בידי האמן להציג בפני ישיבת מליאת ההנהלה דגם רחב ידיים ומעובד היטב של הצעת תכנית. ההסברה המפורטת נמסרה ע"י נפתלי בזס ואבא קוב"נר תוך הדגמת קטעים מוגדלים ושיטות חדשות של שילוב חומר דוקומנטרי. הדיון הער ורב הענין הסתיים באישור התכנית בקוויה היסודיים.

בזה פותחים אנו בשלב חדש — שלב הבצוע — המטיל עלינו עבודה רבה ומסועפת בשטח הכספי, הבטחת הקרקע, גיוס בעלי מקצוע למיניהם. (הצעת התכנית — בגלופת השער).

הופעת „ילקוט מורשת“

„ילקוט מורשת“ א' נתקבל בהערכה בר-חוגי ציבור שונים, בין האנשים העוסקים בחקר השואה והמרד ובין חברי קיי-בוצינו.

מספר החותמים על הילקוט בקרב חברי קייבוצינו הוא גדול יחסית ועולה על 400, אולם הוא מתחלק על חלק מקבוצינו בלבד. ביתר הקיבוצים פעולת ההחתמה עדיין לא נעשתה, ומן הראוי הוא שהיא תיעשה ע"י נאמני „מורשת“. יש קיבוצים שהפתיעו אותנו לטובה בריבוי החותמים.

פרסומים אחרים:

נסתיימה עריכת ספרה של נסיה אורי לובינר-רונק „אמא, מותר כבר לבכות“, גורלות ילדים בפולין בשנות השואה ובתהילידיים של התנועה שקמו אחריה. בחודש דצמבר 1963 יצא בהוצאת מורשת-ספרית פועלים ספרה של מנייה הלוי „הלינו אותי לילה“. זהו סיפור מסעיר ביותר של ילדה בת 9 בשואה. ספר זה נתקבל בהערכה עמוקה בחוגים רבים. מחנכים הביעו את הוקרתם על ספר זה שהם רואים אותו כמתאים ביותר לבני נוער למען להקנות להם את הבנת תקופת השואה. הספר נקרא ע"י רבים מחברי קייבוצינו ונכתבו עליו בעתונות הערכות טובות מאוד.

3. בנימין טנא: אנטולוגיה של השירה היהודית בפולין.
4. יוסף לוינגר: המחותרת ביוגוסלביה והונגריה.
5. אברהם גדיב: זכרונות.
6. ישראל וייס: זכרונות מהצבא האדום.
7. דב לוינצבי בראון: יומן קרבי מגדוד "נקמה" ביערות רודניקי.
8. גוטה פלדמן: כתב יד של אביה אליהו רוזנצויג משנות המלחמה בבלגיה.
9. קיבוץ העוגן: ודוי ושירים של נערה, נכתב בהונגריה במחנה עבודה ע"י מגדה שוורץ.
10. עקיבא גיר: שירים של פוקס, הונגריה 1942 ושירים וציורים של אחות בטרזינשטאדט.
11. בנימין טנא: 100 אוטוביוגרפיות של ילדיהשואה.

עטורי הצטיינות, צילומי פרטיזנים יהודיים, מכתב אחרון לפני ההוצאה להורג. חומר חשוב על בלגיה נתקבל גם מגוטה פלדמן, ומפייבוש וורבר — בין היתר עתונות וכרזים מקוריים של המחותרת היהודית.

צרפת: משה גורגראט מסר עתונים מקוריים בידיש מהמחותרת היהודית בצרפת, תעודות צבאיות, צלומי ילדים יהודיים במגורים ועוד.

סלובקיה: 2 מכתבים מקוריים מאגון רוט.

פארטיזנים: נתקבלו תעודות מפולין, סלובקיה וצרפת.

כתבייד:

1. גוטה וילנר: זכרונות מגיטו ורשה והצד הארי.
2. יצחק בןאפרים: הפעולות ברומניה.